

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Égész évre 10 — kr.
Félévre 5 " "
Negyedévre 2 " 50 "
Egy órára 1 " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hírletési díj:

Négy hasábos postai sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többször kiadásúak a kiadó szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejegyzéssel 30 kr.

Minden jó magyarhoz!

Irta: **Kossuth Ferencz.**

Megkezdjük a parlamenti harcot hazánk legszentebb jogaiért; az ország polgáraihoz fordulunk támogatásért.

Bár lelkesedésünk nagy, elhatározásunk szilárd, erőnk csak meggyőződésünk teljességéből és a nemzet akaratából merithetjük.

Meggyőződésünk nem a percnyi felhevülés szülöttje, hosszú munka, vizsgálódás, megfigyelés, mérlegelés eredménye.

Két dolgot szentül hiszünk; az egyik az, hogy hazánk tönkre megy közgazdaságtanilag, ha el nem különítjük gusztriától, az átmeneti korszak sanyaruságai után pedig óriási módon felvirul; a másik az, hogy soha, harmincz év óta nem volt és kiszámíthatatlan időig nem lesz oly kedvező alkalma, mint most van, közgazdasági függetlensége kivívására.

Azt, hogy e függetlenség nélkül hazánk tönkre megy, sokszor, szakszerű cikkekben bizonyítottam e lap hasábjain.

Azt, hogy e függetlenség, az átmeneti korszak nehézségei után végtelenül felvirul, ha sokszor nem bizonyítottam volna ugyanitt, bebizonyítanám annak tudata és a tények ékesszólása, hogy hazánk életképes és a természet által meg-

van áldva; és bebizonyítaná a józan ész, mely azt mondja, hogy oly nemzet, mely még akkor is gyorsan tudott haladni, mikor keze-lába békében volt és gyarmata volt egy kiaknázó régi erős államnak, még gyorsabban és még jobban fog haladni és gyarapodni akkor, a mikor szabad lesz szabad érdekeinek elintézésében; szabad, életkellékeinek megszerzésében; szabad, tevékenységének kifejtésében minden téren; és szabad, eszközeinek megvásárlásában.

Sokat irtam arról is, hogy mily kedvező a jelen alkalom.

Ausztriában a szláv és német nemzetek egymással harczban állnak; kérelhetlen mérközésük a parlamenti alkotmányosságot lehetetlenné teszi Bécsben; e lehetlenség magával vonja azt, hogy megszűnnek azok a közös ügyek, melyeknek létezése törvényeink szerint az osztrák parlamentáris kormányformához voltak kötve.

Az osztrák pártok csak egyben értenek egyet, abban, hogy nem is tárgyalják a provizórium-javaslatot, melynek egyedüli célja az volt, hogy a közgazdasági kiegyezés megkötésére időt adjon azoknak, kik ezt kívánták.

Az osztrákok jól tudják, hogy a közgazdasági kiegyezés ez év végével lejár; jól tudták, hogy ha a provizóriumot meg nem szavazzák, nem lesz idő a további tárgyalásra; ebből csak egy

logikai következtetést lehet levonni, azt, hogy a kiegyezést nem akarják.

A törvények visszaadták önrendelkezési jogunkat, ezt úgy akarja felhasználni a kormány, hogy önrendelkezéssel megghosszabbítja a status quot, a mely status quo szerződés volt, tehát önrendelkezésileg megghosszabbítani nem lehet.

A kormányelnök e nyáron ünnepélyes ígéretet tett, hogy ha a vám-, kereskedelmi- és bankközösséget csak az osztrák császár-paragrafussal lehet Ausztriában keresztülvinni, élni fog a törvényekbe fektetett országos joggal.

E joggal most úgy él, hogy a status quo fentartását, tehát a vám-, kereskedelmi- és bankközösséget a császárparagrafus hatalmára bizza Ausztriában, mert másra nem számíthat és nem is számít, a birodalmi gyűlés ez év végéig nem lévén összehívható, és nem lévén kilátás arra, hogy ha összehívják, képes lenne bármit is tárgyalni.

Itélje meg a nemzet, hogy ez eljárás helyes-e?

Nemrég megszavaztatott a kormány egy provizórium-törvényt, a megszavazott törvényeket közeles a király szentesítése alá bocsátani, a törvényeket nem dobhatja önrendelkezésileg a tüzevaló papirkosárba, a korona megtagadhatja a szentesítést, a törvény visszakerülhet a ház elé, mely azt visszavonhatja,

A „DEBRECZEN” TÁRCAJA.

Kalazanti József emlékezete.

Irta és a piarista rend debr. társházának jubileumi ünnepéje 1897. decz. 8-án felolvasta:

Mácska Lajos

kegyes tanítórendi áldozár kath. alimn. tanár.

Mélyen tisztelt Közönség!
Kedves Tanuló Ifjak!

A mai napon háromszázados évfordulóját ünnepli nemcsak hazánkban, de az egész világon a kegyesrend ama nevezetes időpontnak, midőn első iskolája Rómában, a szőke Tiber partján megnyitott. A rendes körülmények közt egy iskola megnyitása nem nagy fontosságú, legalább nem annyira, hogy annak megalapítását egész világon ünnepljék. De ez egy az általános ünneplést méltán érdemli, mert ez az iskola volt az a mag, melyből ama terebélyes fa fejlődött ki, melynek árnyékában évszázadok óta ezren és ezren megphentek s melynek gazdagon hulló gyümölcseit ezren és ezren élvezték és áldották, élvezik és áldják ma is mindazok, kiket e fanak gyümölcsei tettek emberré, nagygyá és erőssé.

Mi lehetne hát tárgya felolvasásomnak e mai napon más, mint szemünk elé idézni a képet, mely e megalapítást ábrázolja, — visszavárásolni általa a múltat s benne lelkesedéssel bámolni a szentet, aki annyi fa-

radság, küzdelem között nem csüggedve, Istenben helyezett bizalommal mindaddig tört lankadatlan erővel a cél felé, míg azt el nem érte; továbbá rajzolni a fejlődés, az elterjedés szép, de küzdelemteljes képét, melyről annyi hős mosolyog felénk a múltból, mintegy biztatólag kiáltva: Előre!

Annival is inkább szükséges ez, mert semmi sem lekesitheti a törpe utódot jobban, mint elődeinek harczai. semmi sem adhat munkájában, fáradoimai közt neki nagyobb erőt, mint a példa, mit ősei küzdelme tár felé.

Érzem, tudom jól, hogy tollam alatt eltörpül a kép, annak nagyszerű, fényes alakjai elhomályosulnak, a vonások ku-záltak lesznek, de ez nem a festett théma hibája, hanem a festő; miért is előre bocsánatot kérek.

A XVI. sz. vége felé egy magas termetű rendkívül nemes, sőt fonséges arcz kifejezésű papi alak tűnt fel Róma utcáin, ki éveken keresztül nap-nap után hibetellen kitarással és önfeláldozással az egymástól messze levő szent helyeket látogatá, fölkeresé a kórházakat és tömlőzőket, hogy vigaszt nyújtson a testi és lelki nyomorultaknak. E férfiú, kit a város népe ismeretlenül is áhitattal követett s lépten-nyomon szentnek nevezett, lett később a kegyestanítórend megalapítója. Magasztos homlokáról, szeliden tekintő nyájas szeméből mindenki előtt feltűnt a hivatás nyoma; egész alakja, magatartása nyilván-

mutatta, nagyra van teremtve. E férfiú, kit mindenki nagyra tartott, csak önmaga tartá magát kicsinynek s mindegyre méltatlannak, ez a férfiú volt Kalazanti József. Régi nemes családból, fejedelmi vérből származott, a spanyol Peraltában, 1556-ban, épen azon évben született, midőn Loyola szent Ignác küzdelemteljes életét befejezé. Ősei legnagyobb részben a harczmezőn szereztek dicsőséget, atyja is magasrangu katona volt; mi természetesebb tehát, hogy a család őt is e pályára szanta. De ez nem teljesült, mert vele született s a jámbor szülők által táplált vallásos érzelme a szellemi, erkölcsi küzdelemre vonzá őt Tanulmányait, a jogot és hittudományt különböző helyeken, de mindenütt kitünő sikerrel s fényes doctorátusokkal végezte. 25 éves volt, midőn visszatért ősei fészkebe. Atyja s rokonai sürgették, hogy töltse be hivatását s kezdje meg katonai pályáját, mely a családhoz legméltóbb. Képzelhetni a lelki küzdelmet, mit az ifjunak ki kellett állania; egyfelől a szülei iránt érzett mély tisztelet és szeretet, másfelől az igaz hivatás biztató ereje ostromolták egész valóját. Egy nagy betegség volt végre döntő befolyással pályájára. A hata mas ifju sorvadozott s az orvosok lemondtak róla. — A beteg fiú az el-elcsüggedő, sőt kétségbeeső atyától végre megkapta az engedélyt, hogy felgyógyulása esetére a papi pályára léphessen. Csak duló fájdalomában egyezett bele az apa fia kívánságába; de mennyi hősies le-

de a kormánynak a megszavazott törvények nem játéktárgyai.

Itélje meg a nemzet, hogy ez eljárás helyes-e?

Az országnak van egy törvényes kibontakozási módja a jelen bonyodal-makból, az, mely természetszerű s e mellett a törvények szellemére és betű-jére támaszkodnék, a helyzet nehézségeit egyszerűen és természetes módon megoldaná, e módot eltasztja magától a kormány és ismét törvényt akar hozni oly valamiről, a miről nem rendelkezik, mert nem rendelkezhetik a status quoról, a mely az osztrákoktól is függ. Ha az osztrákok nem akarják s mi a törvényt megszavaznók, ismét nem kerülne szentesítés alá és az ország törvényét ismét a tűzre való kosárba dobna a kormány, mint a provizórium-törvényt dobta.

Itélje meg ezt is a nemzet, hogy helyes-e?

Ne beszéljenek nekünk veszélyrő, az nem veszélyes, ha az ország királya által szentesített törvényeit végrehajtja, de veszélyes az, ha az ország törvényeit a kormány saját önkényéből kifolyólag nem terjeszti szentesítés alá, hanem a tűzbe dobja.

Az nem veszélyes, ha az ország jogával él, és észélyesen megszabja a kellő időt arra, hogy jogának gyakorlati alkalmazhatására magának alkalmat szerezzen, de veszélyes az, ha örendelkezésileg belenyúl mások rendelkezési jogába, és előidézi azt, hogy másokra császárilag parancsolják rá a megnyugvást.

Mily végtelenül üres beszéd az, hogy mi lehetetlenséget követelünk, mikor az ország törvényei szoros végrehajtását követeljük; hisz mi voltunk az

elsőik, kik fennen hirdeltük, hogy megadjuk a végrehajtásra szükséges időt.

Mily végtelen lelkiismeretlenség rejlik abban az állításban, hogy a korona nem akarja azt, hogy a magyar törvény végrehajtsék. Bűn a nemzet és a korona ellen az, ha a nemzetet s törvényeit szembe állítják a korona akaratával.

Az igazság, a szent igazság velünk van, a törvénytelenység és kishitűséggel párosult könnyelműség és erőszak van ellenünk.

Mi tudjuk, hogy ha a magyar törvények végrehajtását követeljük a nemzeti érdekeknek megfelelőleg, oly dolgot mivelünk, mely hasznos és a nemzetnek s a koronának.

Ha a törvény s a nemzet jogai velünk vannak, mi győzni fogunk!

BELFÖLD.

Az önálló rendelkezésről szóló javaslat ügye.

A függetlenségi és 48-as párt körében igen határozott és egységes hangulat uralkodik a kormány tegnap beterjesztett javaslata dolgában. A párt el van tőkelve arra, hogy hét-fői határozatának érvényt szerez a képviselőházban. Mindazok a híresztelések, melyek arra vonatkoznak, hogy a pártban s követendő magatartásra nézve egymással ellentétes áramlatok vannak: csak tendenciózus rossz-akarat forrásából fakadnak s merőben alaptalanok. Ezek a híresztelések csak azt a törekvést áruják el, hogy a kormánypárt sajtója a függetlenségi pártban most meg szerén-zavarni az egységes hangulatot és az általános harcizkedvet. Ez nem fog nekik sikerülni, mert a párt elszántan indul bele a nemzet jogait és érdekeit veszélyeztető javaslat ellen. A párt minden tagja át van hatva attól a kötelességérzettől, mely rá hárul most, mikor harmincz esztendőn át folytatott elvi harcának czélját kell és lehet is megvalósítania.

Alaptalanok azok a híresztelések is, melyek a párt és a kormány közt való bolmi kompromisszumról szólnak. A függetlenségi párt csak akkor engedhet, ha a javaslatban nyíltan kimondatik, hogy a kormány záros határidő alatt a teljes gazdasági függetlenség intézményeire vonatkozó javaslatok beterjesztésére utasítottatik. Ez a legkevésbé amit a függetlenségi párt követelhet. Az osztrák viszonyoknak az abszolutisztikus kormányzás medrébe való átmenetelre, csak erősíti a függetlenségi párt álláspontját, mert az kútonben is valószínűvé teszi, hogy Magyarország Ausztriával alkotmányos unon immár egyezséget csakugyan nem köthet.

Hogy a kormány javaslata mikor kerül a képviselőházban érdemleges tárgyalásra, azt meg ez idő szerint nem lehet tudni, mert a függetlenségi párt folytatja a ma megkezdett vitát a javaslatnak az osztályokhoz és külön bizottsághoz való utasítása tárgyában. Ez a vita még napokig eltart tegnap ünnep lévén a ház ülést nem tartott. Csütörtökön S i m a Ferencz szóal fel, s alkalmasint kibeszéli az egész ülést. Előtte azonban a szóalás sora M a r j a y Peterre kerül. A most folyó vitában a függetlenségi párt több mint husz tagja készül részt venni. Minthogy pedig a javaslat előzetes tárgyalási kérdésének eldöntése után képviselőház a mezei munkások és munkadók viszonyáról szóló törvényjavaslatot veszi tárgyalás alá, s csak ennek elintézése után kerülhet a sor az önálló rendelkezésről szóló törvényjavaslat tárgyalására, előre láthatólag a tárgyalás csak a j ö v ő h é t közepé táján kezdődhetik mng.

A Kossuth-pártban kedden is teljes számmal megjelentek a párttagok s igen lelkes hangulat uralkodik. A kezdéssel mindnyájan megvannak elégedve s erősen bíznak a győzelemben. A csütörtöki ülésen M a r j a y Peter fogja a vitát megkezdni, utána S i m a Ferencz fog beszélni, ki hir szerint ki fogja beszélni az egész ülést.

Tegnap délután öt órakor a nemzeti párt értekezést tartott, melyen Apponyi Albert és Horánszky Nándor is résztvettek. A partkonferencia elé a többi pártok nagy várakozással üeztek, mert a konferencián foglalt a párt Bánffy miniszterelnök által beterjesztett törvényjavaslat tekintetében állást.

Ugyancsak tegnap délután öt órakor

mondás mennyi atyai szeretet nyilatkozik e tetben! Az ifju felgyógyult s pappá lett. — Nagy ismeretei, előkelő származása de még inkább gyermekkorától tanusított szentelete egy-másután jutattak őt a lekitűntetőbb — állásokhoz, ugy annyira, hogy alig töltötte be 31 évét, püspöki helyettesse nevezetett az urgelli egyházmegyében. Hogy mily nemes önfeláldozással s mennyi eredménnyel dolgozott a hivatalában, azt leírni sok volna e szűk keretben. S bár mindenütt áldás és elismerés koszorúzza működését, az ő lelke e munkában nem talált kielégítést, mert egy benső szózat folyton azt sugta neki: Menj Romába! E nyugalmatlanul töprengő napokban álomlátása is volt. Ugy tetszik neki, hogy az örök városban van és egy sereg gyermek veszi körül, ő pedig arra oktatta őket, hogy legyenek jó keresztények s megáldotta és haza kísérte őket. Kalazanczius ezen álomnak nem tulajdonított nagyobb fontosságot, mint más közönséges álomnak. — Azonban mégis folyton-folyvást szeme előtt lebegett és az a szó t, az a vágyó, sovárgó szózat: menj Romába! föl-fölhangzott lelkeben. Hónapokon keresztül tartott ez így és szándeka még mindig vajudott. De kit Isten nagy munkára választ ki, azt célhoz is segíti. Végre határozott, elhagyta fényes és dicsőséggel biztató pályáját s hiveinek legnagyobb fájdalomra az örök városba költözött. Ekkor még nem volt tisztában önmagával, — nem látta az ösvényt, melyen haladnia kell, sem a nagy munkát, melyeknek elvégzésére őt jelölte ki az isteni gondviselés. Itten tehát életét folytonos imádság, böjtölés s egyéb szent gyakorlatokkal töltötte, mindaddig, míg

az isteni sugallat s mélyenlátó értelme ki nem nyilatkozta, mit kell tennie.

Rómában, de sőt az egész világon az erkölcs és vallásosság nagyon rossz lábon állottak, de különösen az alsóbb néposztály a »misera plebs« állott a sülyedés alacsony fokán.

Fájó érzés töltötte el lelkét, minden látta az erkölcstelenség izsapiában fetregő népet, hallotta a legégbekiáltóbb beszédeket, káromlasokat, mik Istent és embert egyaránt sértenek. Még fajóbb lélekkel látta, hogy a néppel nem gondol senki, hogy az teljesen el van hagyatva, az ő szerető szive csakhamar átértette, hogy e népnek apostol kell, ki kiragadja lelki szolgaságából, ki vallásérköcsre és ismeretekre oktatta azt, fölvilágosítsa, fel-emelje. Ennek keresztül vitelére vállalkozott ő s elhatározta, hogy az anyagi és erkölcsi nyomorban szenvedő beteg népet gyermekeiben fogja ujja teremteni.

Fonséges vállalkozás, mely minden idők tiszteletére érdemes! Hadd tanulják a nép gyermekei alkalmas tanítóktól a hit és vallás alapelveit, valamint a hasznos tudományokat, és az új nemzedék mált lesz az emberi névre. Az ő nagy lelke tisztán átlátta, hogy sok dragakő rejtőzik a porban, sok nagy elme születik a kunyhóban, csak csiszolni, nevelni kell azokat és dicsőségére válnak az egyháznak és a hazának. A tehetség nem az arisztokratia kiváltsága... Hogy nagy tervének megvalósításához hozzákezdhesen, az utczáról, az elhagyott gyermekeket szedte össze s edesgette magához szép szóval és ajándékokkal. Nem volt nehéz Róma nagy városában egy sereg teljesen neveletlen gyer-

mekeket összeszedni. De egymagában mit végezhetett Kalazantius? Közremunkálásra volt szüksége. Először is két segédet keresett magának. A »Keresztény oktatás szövetségének két lelkes hive önkényt ajánlkozott neki erre a célra. A szent Dorottya templom tisztés öreg lelkése pedig két szobáját minden díj nélkül ajánlotta föl. Így hát volt Kalazantiusnak helyisége s munkatársai. De még felsőbb helybenhagyásra volt szüksége. A papához fordult tehát, kifejtette a szent atya előtt minden tervét s számot adott neki minden gondolatáról. VIII. Kelemen a legnagyobb örömmel adta áldását a szent vállalkozásra, a munkásokra és növendékekre. Kalazantus erre rögtön munkához látott. Asztalokat, padokat s mindenféle szűk-éges butorzatot vett, vett papirozt, tollat, könyveket, hogy iskolája teljesen fel legyen szerelve. Munkatársaival pedig ingyenes iskoláinak híret elterjesztette s erre egyéb jó barátait és ösmerőseit is felkérte. Másnap tényleg egész sereg szegény gyermeket talált összegyűlve a Dorottya templomnál, a kik között iszent képeket és olvasókat osztogatott ki és 1597 ószének vége fele — a napot biztosan nem tudjuk meghatározni — három társával megkezdte a kegyes iskolákban való működését. Ez röviden az első piarista iskola megállapításának története s e napot ünnepli ma e rend s ünneplik e rend tagjainak ifju tanítványai. De ez iskola még ekkor csak magánvállalat volt, s hogy mint fejlődött rendde, hogy mint lettek e magántanítók szerzetesekké hosszas volna leírni, ezért csak pár vonással jelzem e hosszú, küzdelmes átalakulását. — 1600-ban az alapítványból congregatio lón

tartott értekezletet a néppárt is József-utcai helyiségében szintén a beérkezett törvényjavaslat dolgában fog állást foglalni. Molnár prelátus jelenleg ágyban fekvő beteg s így a konferencián sem elnököl hanem vagy gróf Zichy Nándor vagy Mócsy Antal alelnök.

Az Ugron-párt csendes, Szederkényi Nándor elutazott a klubhelyiséget egy párttag sem látogatta.

A kormányhoz köze álló körökben beszélnek azt a hihetetlenek látszó hírt, hogy az esetben, ha a szükséges időtartamon belül a provizorikus törvényjavaslat elfogadása kétségessé válik, báró Bánffy a ház feloszlását tervefi s a miniszteri felelősség mellett rendeleti uton fogja a kiegyezési status quo-t önállóan fentartani, az újra választandó parlament utólagos jóváhagyásáig. Az esetleges új választás elé báró Bánffy azzal a biztos tudattal néz, hogy a közvélemény a 67-iki kiegyezés intézményei mellé fog sora kozni s a szélsőbálnak még hirmondója sem lesz az új képviselőházban, ellenben a közjogi alapon álló pártok melle fog sorbkozni az ellenzék választóközönség is.

Bécsben a magyarországi események nagy mozgalmat kellettek és különösen Kossuth Ferencnek a magyar képviselőházban tartott beszéde az ottani kormánykörökben is mély benyomást tett.

A helyzet Ausztriában.

Debreczen, decz. 9.

Bécsből a legkülömbözőbb és legjelentősebb jelentések érkeznek. Míg az ellenzéki lapok és a pártkivüliek pesszimista szemüvegen át látják a helyzetet, addig a kormány felhivatalosai semmi veszedelmet még ez idő szerint nem látnak, vagy legalább is azt hiszik, hogy az utolsó pillanatban megjelenik majd valami deus ex machina, vagy valami jó eszme s aztán minden rendbe jön. Ez alkudozásoknál, melyeket Gautsch a klubokkal folytat, ma már csak az a céljuk, hogy a kompromissumot ha többre nem, csak annyi időre megteremtsek, amennyi idő alatt a provizorium a képviselőházban megszavazatik. A

melyeket VIII. Kelemen saját védnöksége alá vett s egy biboros személyében protectort adott neki. E congregatio tagjai most még világi papok valának és e-upán lakást, meg éltem kaptak munkájukért, működésük alatt, az iskola oly nepszerűsége vergődött, hogy a tanulók száma 700, majd 1200-ra emelkedett. Kalazantius mindent követett az iskolának felviragoztatására. Buzgalma a tanítás-nevelésben, szeretete a szegény gyermekek iránt ember fölötti volt, de mindezek mellett még erre is ráért, hogy megszokott templom látogatásait tovább folytassa. Iskolájának eredményes oktatásának és szent életének híre annyira elterjedt, hogy V. Pál pápa bibornokká akarta őt tenni, de végtelen szerénysége és alázatossága a kitüntetést elutadta magától hártani. Hogy iskoláját állandóvá tegye, ő és társai szocietási öltönyt vettek magukra s így a társulat 1621-ben XV. Gergely pápa által »Ordo holarum piarum« név alatt szerzetté emeltetett. Ime így lett a kegyesrend szerzetté. De mily hosszú pálya fekdűt már akkor Kalazantius mögött! 41 éves volt, midőn hivatása tudatára ébredt és majdnem 70 évig, a midőn szerzetét megalapíthatta.

Már előbb is, de különösen most rohamos gyorsasággal kezdett elterjedni, oly hirre tett szert, hogy a pápa ezen szavakra fakadt: »Ez intézményt, ha okosak, meg a törököknek is ohajtaniok kell.« S valóban ohajtották is mindenfelé. Még a szent alapító életében nemcsak Olaszország tartományában, hanem a pyrenei félszigeten, a messze éjsza-on a németek és legyelek között találkozunk már szerzetes házakkal oly nagy számban, miszerint minden habozás nélkül, bátran mondhat-

N. W. T. mai száma már rémképeket fest arról, hogy Ausztria tönkremegy, ha Magyarország felállítja a vámsorompókat s valószínűleg erre akar felelet lenni a Fremdenblatt-nak az a kommunikéje, mely szerint Gautsch miniszterelnöknek a pártvezérekkel folytatott tárgyalásai nem szakadtak meg, hanem folytatódnak. — Ezzel összhangzásban áll az a tény, hogy egy a jobboldal parlamenti bizottsága, mint a baloldal pártvezérei további tárgyalásokat tüztek ki csütörtökre.

Gautsch prozociója, melylyel a pártokat egymáshoz közelebb akarja hozni, a következő:

»A hivatalos nyelv tisztán cseh kerületekben cseh legyen, német kerületekben német vegyes nyelvű kerületekben vegyes. Vegyeseknek oly kerületek tekintendők, melyben a lakosságnak legalább 25 százaléka más nemzetiségű, tiszta cseh vagy német az a kerület, melynek más nemzetisége legfeljebb 20 százalék. — Az államhivatalnokok Csehországban mindkét nyelvet kötelesek érteni, de a másik nyelv megtanulására engedélyezhető időtartam 5 évről 19-re emeljük.«

Ma még nem jött létre megállapodás, a mi különben a Fremdenblatt kommunikéjéből is kitűnik.

Gautsch és a baloldal.

A német haladópart egyhangúlag elhatározta, hogy a kormány javaslatát úgy az elnökség kérdése és a Falkenhayn-féle törvényre, mint a nyelvre vonatkozólag visszautasítja.

A keresztény szocialisták is fehatalmazták a miniszterelnökkel való tanácskozássra kiküldött két megbízottjait Luegert s Lichtenstein herceget, hogy a csehországi német képviselők követeléseit támogassák és azokkal szolidaritásuk maradjanak.

A keresztény szocialisták azonban kijelentették, hogy a csehországi német képviselőket egyedül terhel a felelősség a német néppel szemben az esetleg megkötendő megállapodásokért. A keresztény szocialisták kijelentették, hogy a Magyarországgal kötendő kiegyezési provizorium ellen a legegésőbb ellenállást fogják kifejezni.

Ezek után az előzmények után gyűlt össze a baloldali parlamenti bizottsága, amely formulázta a baloldali pártok határozatait s

juk, hogy amió a szent Benedek rendje a barbárok által elpusztított Európát meghódította, azóta, nem terjedt el szerzetesrend ily esodálatra méltó gyorsasággal. Igaz ugyan, hogy részint belső küzdelmek és armányok, részint kívülről jövő kajan irgységből támasztott viharok a piarista rend fáját gyakran megtepedesték, s majdnem végveszedelembbe sodorták, de azért a fa életéről maradt és tovább virul szakadatlanul. Legnagyobb volt a vihar akkor, midőn X. Ince téves információk alapján eltörölni akarta, de amily nagy volt a veszély, oly nagy mértékben nyilvánult a rokonszeny mindenfelől. Egesz Lengyelország mozgásba jött a piaristák érdekében, soha szebb levelet nem irtak még testület érdekében, mint aminő IV. Ulászló levele X. Ince pápához. Összes rendjeimmel azon egyhangú kérelemmel járunk Szentséged lábai elé, hogy e már fejlődő és virágzó szerzetet... ápolni és fönttartani méltóztatassék; s rövid idő múlva meglátandja Szentséged, mennyi gyümölcsöt fognak hozni az Isten egyházában ezen új események és a hit elterjesztésében, valamint az ifjúság tanításában mennyi diadalt fognak aratni. És ami a legfőbb, bizton hiszem, hogy e szert mészérvítésével, testi lelki erejének legnagyobb részét a kati. hit ellen fenekedő balhitűek visszaszorítására fogja fordítani. Ezen levelet megelőzte Lengyelország egyháznagyjainak kérés fölrata, valamint Ossolinski nagy kancelláré az összes nemesek és lovagrendiek nevében.

Hasonló kérelmekkel járultak a pápához Eleonora császárné, Toscana nagyhercege és Németország kath. fejedelméi. . . (Vége köv.)

azokat, mint a német ellenzék egyhangú határozatát a miniszterelnöknek is tudára adják.

Csütörtökre tényleg ki van már tűzve a baloldali klubvezérek ülése, valamint a jobboldali parlamenti bizottság értekezlete. Mindkét részről készülnek a legközelebbi teendőkre. A baloldal felhívást készít elő a német néphez, a jobboldali klubok pedig választóikhoz akarnak felhívást intézni. — Hogy minő új javaslatokat fog a miniszterelnök csütörtökön tenni, azt még nem tudni. — A baloldal egyértelmű eljárása és a kormány javaslatának általa történt határozott vissza utasítása, továbbá a mérsékelt frakcióknak, mint az alkotmányhü nagybirtokosok és a szabad német egyesületnek a többi frakcióval való szolidaritása mindenesetre mély benyomást gyakorol a jobboldalra.

Gautsch és a csehek.

Az ifju csehek Gautsch föltétlenül nem számíthat. A cseh képviselők már rég megvitatták a kérdést, hogy nem lehetne-e Pacak képviselőnek a cseh tartománygyűlésre beadott indítványa alapján úgy szabályozni a nyelvkérdést, hogy a németek is belenyugodjanak? Ugy látszik, a miniszterelnök is azon a véleményen van, hogy a Pacak féle indítvány alapján lehetne elérni oly megoldást, a melyet a németek nem kifogáolnak. Ilyen értelemben Gautsch meg is kereste a cseh képviselőket, a kik kijelentették, hogy a prozociókat tá gyalásra alkalmasoknak találjuk, de csak azzal a föltétellel, hogy a nyelvrendelet módosításánál a teljes egyenjoguság helye domináljon, az ország egysege intact maradjon és minden csehnek jogában álljon, hogy a maga igazát a maga nyelven keresse és találja. Concret tárgyalásokra azonban csak akkor kerülhet a sor, ha szabatosan stilizált javaslat lesz a cseh képviselők előtt.

Táviratok.

Szerbia és Törökország

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) Belgradból jelentik: Gyorgyevics miniszterelnök ma tér vissza Konstantinápolyból, hol több mint 14 napot töltött. Ott időző-ének célja az volt, hogy a törökországi szerbek érdekében nagyobb szabású engedményeket eszközöljön ki a szultánnál és a portánál, ez-igyekevse azonban sikertelen maradt. Mindössze 15 szakaszból álló egyezményben állapodtak meg a határvillongások megakadályozása céljából. A miniszterelnök állását megingatoltnak vélik.

Henrik herceg Bismarknál.

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) Friedrichsrhelbe ből jelentik: Henrik porosz herceg délelőtt 8 és fél órakor érkezett ide és két óráig tartó látogatást tett Bismarck hercegnél. A herceg láb-haja miatt karos-zékében maradt.

A krétai kormányzó.

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) Konstantinápolyból jelentik Oroszország jelöltje a krétai fő kormányzó székre Petrovics Bojidan montenegrói herceg, kinek érdekében az orosz nagykövetség befolyását érvényesíteni igyekszik.

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) Konstantinápolyból jelentik: A nagykövetek majdnem teljesen befejezték a krétai autonómia tervezete felett a tanácskozást. A legrövidebb idő alatt a javaslat teljesen készen lesz és mihelyt a nagyhatalmak ahhoz hozzájárultak haladéktalanul bemutatják azt a szultánnak, amit legkésőbb január közepére várnak.

Az obstrukció és a pártok.

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) A független égi párt részéről kilátásba helyezett obstrukció uralja a parlamenti helyzetet. A párt kebelében bizalomteljes a hangulat, még azon kevesek is, kik óva intéztek obstrukciót, a párt egyöntetűsége érdekében alkalmazkodnak a párt hozott határozatához. Különösen feszültséggel várják a nemzeti párt

holnapi értekezletének határozatát, mely nem kis mértékben befolyással lesz az obstrukcionista magatartásra. Általában azt hiszik, hogy a nemzeti párt megfogja szavazni a javaslatot, hogy mindenkor vallott közjogi elveihez bű maradjon, mindazonáltal a párt a kormány eljárását határozottan rosszalni fogja. A holnapi értekezleten különben várják úgy H o r a n s z k y Nandornak, a párt elnökének, mint A p p o n y i Albert grófnak, a párt vezérének felszólítását. Az U g r o n párt, mely holnap B a r t h a elnöke alatt tanácskozik, teljesen csatlakozik a megindított obstrukciónak és ez értelemben fogja kimondani a határozatot. A néppárt pedig, mely szintén holnap délutánra hirdetett értekezletet, a kormány iránti bizalmatlanságból nem fogja megszavazni a javaslatot. A szabadelvű párt klubjában nem kicsinylik az ellenzék aktivitását, de utalnak a párt közjogi elveiből folyó korrekt magatartásra és a párt zöme nyugodtan néz a bekövetkezendő események elé.

Sterneck tengernagy temetése.

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) Beesből jelentik, hogy tegnap délután volt Sterneck báró tengernagy temetése nagy katonai pompával a Fogadalmi templomban. A temetésen részt vettek: O felsége, Ferencz Ferdinánd, Ottó, Peter Ferdinánd, Salvator Ferencz és Rainer főherczegek, Cobourg Fülöp herczeg, a legfőbb udvari méltóságok, valamint a kabinet tagjaival, a helytartó, mindkét delegáció elnöke, Abrahamovic a képviselőház elnöke, Welser-heimb gróf és Szécsen gróf külügyi osztályfőnökök, Németország, Spanyol és Angolország nagykövete, a követek, az arasztokrata tagjai, Koester német tengernagy a német-császár képviseletében.

A templom előtt gyűltek össze a tábornoki kar, a helyőrség főtisztjei, Spaun altengernagy és neje. 1 órakor jelent meg ő felsége Paar főhadsegéd kíséretében és üdvözölte a főherczegeket, valamint Köster tengernagyot. A halottas kocsit megérkezése után a koporsót a melyet a tengernagy szülő borított, a templomba vitték és beszélték. A katonaság tüzet adott s a zenekar a szép himnuszot játszotta. A kivonult csapatok tisztelgése után ő felsége búcsút véve a főherczegektől, visszatért a Burgba, az ezer főnyi tömeg perczekig tartó eljenzése mellett.

Ő felsége délután Köster tengernagyot és a dán trónörökös fogadta és azután vizsgálta az utóbbi látogatását.

Bpest, deczember 9. A Debr. ered. táv. Beesből jelentik; A Pol Corr. arról értesül, hogy Sterneck báró koporsójának lezárása előtt a tengerészeti osztály küldöttsege Spaun báró altengernagy vezetésével a halottas terembe ment, ott rövid imát mondott és a koporsóra pompás koszort tett. A koszoru szalagjain a felírás van; A tengerészeti osztály — dícsőségkoszoru a tengernagyjának.

A német amerikai konfliktus.

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) Berlinből jelentik: Itteni hivatalos helyre érkezett jelentések szerint a Haitival fennforgott incidens ekkép történt:

A német követeléseket tartalmazó ultimatum átadása után a Stein hadihajó a harcra készen a haiti hadhajók és Portó Pricze közelebb foglalt állást. Diplomáciai részről kérték az ultimatum végrehajtásának felfüggesztését, de ezt megtagadták. Decz. 6-án 12 óra 20 perczkor délután, amikor a határidő letelt, Haiti köztársaság elnöke az ultimatum valamennyi pontját teljesítette. A Lüders-ügy miatt követelt kártérítési összeg már délután 4 órakor a Charlotte hajón volt. Csakhamar megérkezett a szintén becsanakkerő nyilatkozat is. Ezt követték az üdvözlő lövések. A német követelések teljesítése óta mind a csendes. A hajókra menekült emberek visszatértek a városba. A német ügyvivő szintén partraszállt, az ultimatum átnyújtásakor megszakított diplomáciai összeköttetést megint felvették.

Országgyűlés.

— Saját tudósítónk távratá —

Budapest, decz. 9.

A mai ülésen M a r j a i Péter hosszabb beszédben szólalt fel az osztályokhoz való utalás kérdésében. Beszédét nagy figyelemmel kísérték és közben-közben megjelenezték. Utána Sima, Polónyi és Barabás Béla beszéltek meg, mire a vita befejezést nyert. — Holnap következnek a zárbeszédok.

Keglevich Györgyöt meggyilkolták.

Ocsán, ér. d. u. 4 ó. A Debr. ered. táv. Ma délelőtt K e g l e v i c h György 27 éves földbirtokost agyonlőtték. K e g l e v i c h azonnal meghalt. A gyilkost elfogták.

Konzuli jelentések.

Budapest, decz. 9. (A Debr. ered. táv.) A vetések állása és a közgazdasági állapotok az amerikai Egyesült államokban november elején.

A chicagói konzul jelentése szerint egyes északnyugati részek kivételével október hó folyamán szárazság uralkodott. Michigan és Indiana államokban október végén, más részekben pedig már előbb is volt helyenként bőséges csapadék, addig a középnyugati részekben oly nagy volt a szárazság, hogy a kutak nagyrészt kiapadtak s a marhak itatása alig volt lehetséges. Mindinkább bizonyossá lesz, hogy a farmokon sokkal kisebb területet vetettek be búzával, mint tervezve volt. A pit-burgi konzul a következőket jelenti: Az október hó ma-odik hetében bekövetkezett esőzés a megelőző tartós száraz és meleg időjárás káros befolyását nem volt képes eléggé ellensúlyozni. A kedvezőtlen időben az őszi buza vetése sok területben megkésett, az elvetett és a csirázás stadiumában levő mag pedig az Unió egyes részeiben a szárazság és meleg folytán megsemmisült. Az őszi buza területe nek czélbavett tetemes kiérjesztése is meghiúsult, a mennyiben a fármerék nem tudták földjüket a vetés alá mind előkészíteni és alkalmatlan az a vélemény, hogy az őszi buza területe nem lesz nagyobb a múlt événél.

Fiume háborgása.

Bpest, decz. 9. A Debr. ered. táv. Fiuméből jelentik: A negyvenhetik tegnap esti értekezletét sokan azt várták, hogy egyesülni fognak a liberálisokkal és Dall'Asat, Ciottát és Madern kandidálni fogják a városi képviselőtestületbe, mert téves volt a bpesti lapoknak ama hírszövege, hogy a negyvenhetik lemondása folytán Ciotta, Dall'Asa és Maderspah mint volt póttagok ipso facto választás nélkül bejutottak a representanzába. — A statum nem ismer póttagokat, csak a representanza megalakulásáig tartják nyilván a legutóbbi szavazatokot nyerteket, hogy a megalakulás előtt való lemondás után ezek azonnal behívassanak. A megalakulás után azonban nincs többé póttag s egyesek lemondása vagy elhalozása esetén új választást irnak ki. A tegnap esti értekezlet elhatározta, hogy Dall'Asaékkal semmiféle kompromisszumra nem lépnek, azonban, Walluschnigékkal újra szövetkeznek.

A házalókersekedés a fővárosban.

Bpest, decz. 9. A Debr. ered. táv. A budapesti kádár esztorgaljos kosárfonó, kaptalavágó és kefékötő ipartestület ma küldöttseggel H a l m o s János polgármesterrel tisztelt. A küldöttség eladta azon panaszt, hogy a kádár eljárásságok nem a kellő szigorral járnak el a házalási tiló rendelkezések végrehajtásánál. Halmos polgármester szívesen fogadta a küldöttséget és annak tagjainal behatóan tudakozódott az ipari viszonyokról. Megígérte, hogy az ügyet szigorúan meg fogja vizsgálni, de egyszersmind megjegyezte, hogy az iparcikkkel való házalás, mely az egész főváros területén tiltva van a fővárosi kisiparosok megaláztatását veszélyezteti.

Zacconi, mint szavaló művész.

Budapest, vecz. 8. (A Debr. ered. táv.) Zacconi holnapi, csütörtöki vendégjátéka egy szokatlan nagy érdekességet nyújt a közönségnek megismétli az J. Disounstiben Moretti Caeló szerepét, de ezenkívül még mint szavaló művész is bemátja magát és Rovetta drámája után D a n t e halhatatlan Divina Coméiájának XXI-ik enekét (J. barattieri) fogja elszavalni. Z a c c o n i ebben a szavallatban a legremekesebb művészi feladatokat egyikét oldja meg s mindenütt leirhatatlan hatást keltett szavallatával. A holnapi est ezért talán a legérdekesebb az eddigi Z a c c o n i esték közül s bizonyára a legnagyobb érdeklődést fogja kelteni a közönség körében.

TARKA ELET.

Fehér világ.

Kitekintek az ablakon.
Künn erősen hull a hó.
Alig veszem észre máris
Beköszönt a T e l A p ó!

Megvallom neked barátom
Hogy korán nem vártalak;
Ne nehetelj rám ha kérem
Hogy kiméld a házamat.

Hideg a te barátságod
Akár mily nagyon meleg!
Mert a ki azt elfogadja
Éjjel nappal didereg.

Hanem azért megkötöm a
Barátságot messziről;
Feltéve, hogy e barátság
Füstpénzbe nem kerül.

Más különben leszünk még mi
Jó barátod T e l A p ó!
Készülj már a téli kabát,
Hitelez még a szabó!

Komáromi.

TÖRVÉNYSZÉK.

A mai végtárgyalások.

Apróbb ügyeket tárgyal és ezekben hozott ítéletet ma d. e. a debreczeni kir. törvényszék. A bíróság tagjai voltak; Dr. S z e ö k e István elnök, H o f f m a n n József és T ó t h Aurél szavazóbírák, P a r a s z k a i Gyula jegyző. A vádhatóságot Dr. S i m o n f f y Béla, az ügyész kar ezen kiváló képzettségű tagja képviselte. Volt ezen ügyek között két gondatlanságból okozott emberölés, sikkasztás válsége és megorgazdaság is. Először tárgyalta a törvényszék T ó t h Istvánné szül. Szilágyi Zsuzsanna és S z i l á g y i Jánosné ügyét, melyben mindkettő gondatlanságból okozott emberölés büntette miatt lett vád alá hozva. Ez év június havában történt, hogy a két testvér vádlott nagy mosást rendezett, melynek szomorú következménye lett.

Midőn a mosást befejezték, Szilágyi Jánosné a megmaradt marólugót ott hagyta a konyhában és egy kávé edénykébe öntötte. Ezt észrevette T ó t h Juliánának másfél éves gyermeke és azon híszemben, hogy az kávé, meg is itta, melynek következtében az ártatlan gyerek rövid kislódás után meghalt. A törvényszék nem látta fennforogni egyik vádlott részéről sem a gondatlanságot és ennek folytán f e l m e n t ő ítéletet hozott. Az ügyész apellált. A másik szintén ilyen eset. B o d n á r Gáborné Szücs Erzsébet a földre tette és mig távozott, addig 1 éves kis fiacskája azt megitta és meghalt. A törvényszék az enyhítő körülmények figyelembe vételével 10 frt pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős. A harmadik ügy sikkasztás. Nem volt pénze és mulatni vágyott, mit tehetett egyebet, minthogy a reá bízott pénzt elsikkasztotta. S z e g e d i István kulfuró volt az, ki M a z u r Károlynál volt

alkalmazásban. Főnöke átadott neki 20 forintot, hogy abból fizesse ki a munkásokat. Szegedi ezt nem tette, hanem inkább bement a legközelebbi kocsmába és ott a reá bízott pénzt a legutolsó krig mind elmullatta. Ezen tettét kérték ma számon tőte. A vádlottat bűnösnek mondta ki a törvényszék és 14 napi fogságra ítélte.

Négyrendbeli igazgatóság vétségével vádolták Süveges Istvánné Kiss Rózát. Tyukokat, tojásokat stb. fogadott el, melyekről tudta, hogy lopott dolgok. Ezeket ugyanis férje gazdájának a cséldje lopta, ki ellen azonban gazdája a feljelentést visszavonta. Így csak Süvegesét, ki csak 3 rendbeli igazgatósági tétét ismerte be, ítélte el a törvényszék 6 heti elzárásra, melybe a vádlott és az ügyész is belenyugodtak.

Ujdonságok.

A debreczeni piaristák jubilláris ünnepélye.

Magyar hazánk 24 városában ünneplést december 8-án a kegyestanárság, s ezen 24 város között Debreczenben is. 300 éve annak t. i. hogy kal. sz. József megvetette a mostani kegyestanárság alapját és megnyitotta 1597-ben az első ingyenes kegyes iskolát. Ezt ünnepelték a debreczeni társház szerzetes-tanarai s velük együtt az algyemi tanuló ifjuság és a közönség is tegnap.

Reggeli 8 órakor hálaadóistenizést tartott a r. k. templomban, melyet Csérhalmi József igazgató tartott lényegesen segédlet s a gymn. énekkar precíz énekei mellett.

A program szerinti ünnepély tegnap d. u. 5 órakor a r. kath. leányiskola tagas I. emeleti termében. A nagyméretű terem azonban szűk volt a jelen voltak mindnyájának befogadására s így a folyosón is többen voltak kénytelenek aldogálni. A díszes közönség sorai közt láttuk Dr. Wolaffkát, Nándort, Simónffy Imre polgármestert, Roncsik Lajos és Körner Adolf tanácsnokokkal a városi tanács képviselőit, Geresst, Kálmán főigazgatót, Csik Lajos ak. tanár Ungersdani Lovics kir. táblai bírókat, Csath postafelügyelőt, Pusztay Sándor földbirtokost, Bartók Lajos és Erőtz Ernő máv. felügyelőket stb.

Az ünnepélyt a gymn. énekkar által remekül — egy képzett dalárdához hasonlóan — előadott „Ima a hazáért” című dal nyitotta meg, a mely egészen megnyerte a közönség tetszését. Ezután egy szép fekete haju fehér arcú fiúcska Danilovics Pál IV. o. t. lépett az emelvényre igen jó előadással elszavalta a Bartha György k. tan. rendi tanárjelölt által írt „Hymnus”-t mely után ismét a gymn. énekkar énekelt a Nabuccó dalműből a „Főpap imájá”-t s tartotta Mácska Lajos tanár alkalmi felolvasását, mely ugy szingazdagságával, mint érdekességével általánosságban lekötötte a közönség figyelmét s megnyerte viharos tetszését.

A szép felolvasást egész terjedelmében tárcza rovatunkban közöljük, tehát szükségte- lenen itt külön ismertetni. A gymn. énekkar a felolvasás után rácsendített egy friss népdalegyvelegre, amelyet meg is kellett ismételni. Erőtz Ernő II. o. t. szavalta el aztán erőzzel „Kalazanti Szt. József álma” című verset a melyért neki is kijutott a tapsból. Dr. Wolaffka Nándor aillott most fel mint a kegyesrendiek 5 éven át volt tanítványa s eszéltette e rend mindig hazafias vallásos de a korhoz alkalmazkodó és tudományos működését szép szavakkal.

Kiemelte azt, hogy e rend s annak minden egyes tagjai iránt az egész ország rokonszenvvel viseltetett mindenkor; Szolgálatára továbbra is hasznos működésével — érdemelje ki a közönség a szülők bizalmát továbbra is. Kiemelte Debreczen város tanácsának és képviselőtestületének és ama jóindulatból eredt üdözetét, amellyel lehetővé tette a gymnasium továbbfejlesztését s végül elítélte a rendet s annak minden egyes tagját.

Ezután Simónffy Imre kir. tan. polgármester szólott, elítelve a debreczeni társház érdemeiben dus főnökét, Csérhalmi Józsefet és a tagtársakat.

A gymn. énekkar ezután utolsó darabjait a „Szózat”-ot adta elő nagy tetszés közt. A közönséget igazán meglepte egy a fegyelméleti ifjusági énekkar. Erős, harmónikus, a piano hangokba szépeu megy át énekközben. Oly jó, hogy hozzá lehet hasonlítani egy erős férfi dalkörhöz. Mesterkéz kell persze ehhez és türelem, hogy egy gyerekekből álló énekkarral enyire tudjunk menni. De ez megvan Láng Lajosnál, a gimnázium jeles tanáránál, aki félre téve fáradságot és türelmetlenséget, beoltja tanítványaiba ez ének nemes művészetét.

Csérhalmi József igazgató megköszönte a közönség érdeklődését amely után az ünnepély véget ért.

* **Lapunkat névjég díjtalanul küldjük meg mindazoknak, kik kiadóhivatalunkat akár levelezőlapon, akár szóbeli megkeze- réssel — a czim pontos megjelölése mellett — értesik.**

* **Elmaradt rendelet.** Vettük a következő sorokat:

A »Debreczen» hírlap
Tekintetes Szerkesztőségének
Helyben.

A »Debreczen» tegnapi és tegnapelőtti számaiban közöltet azon kívánsága, hogy a színelőadás alatt a földszinti néző tér ajtait zárassam be, nem teljesíthetem, mert ezen kívánság, illetve követelés a színház tűzbiztonsága tárgyában 192./19506. 1894. bkgy. sz. a. alkotott szabályrendelet 38. §-ának utolsó pontja rendelkezésébe ütközik.

A második kívánságot illetőleg kijelentem, hogy oly rendeletet, mely szerint, a ki a nézőtéren a legkisebb csend és rendzavarást elkövet, az rendőrileg azonnal kivezetessék, közrend és csend elleni kihágások tárgyában 157./6799. 1888. bkgy. sz. a. alkotott szabályrendelet 8 §-ának második és harmadik pontjára való tekintettel, szintén ki nem bocsáthatok, mert érvényben lévő szabályrendeleteket módosítani a r. főkapitány hatáskörén túl esik.

Végül megjegyezni kívánom, hogy a színházi előadások alatti csend és rend feletti szigorú ügyeletre a rendőrtisztviselő urat utasítottam s felhívtam, hogy az előadást bármiképen zavarók rendőri kihágás czímen feljelentessenek.

Szíveskedjék tekintetes Szerkesztő ur ezen felvilágosító soraimnak becses lapjában helyt adni.

Debreczen 1897. december 9.
Kiváló tisztjelettel

Boczko, s. k.,
r. főkapitány.

Tartozunk a főkapitány ur iránt azzal a tisztelettel, hogy levelét egész terjedelmében kiadjuk, habár azok bennünket álláspontunk helytelenségéről meg nem győztek, mivel rendkívüli események rendkívüli intézkedéseket követelnek s ha azok másként mint a szabályrendelet megváltoztatása útján nem lehetségesek, ettől sem szabad visszariadni s mi igenis az ez iránt teendő indítványt várjuk el a főkapitány urtól, mert ő tudhatja legjobban, hogy addig, míg előadás alatt a színházlátogatók folyton ki s bejárnak, sokszor 3—4 nyugodtan ül s az előadásra érdeklődéssel nézőt állítanak fel a később jövők, addig igazi csend a színházban sohasem lesz.

* **Uj dalkör.** Vettük a következő meghívást. A P-tóli dalkör 1897 évi december hó 12-én vasárnap délután 2 órakor a város- ház tanácstermében tartja általános megalakuló közgyűlést. Targy: 1. Kandidáló bizottság választása, 2. Tisztikar választása, 3. Az alapszabályok bemutatása, 4. Titkári jelentés, 5. Pénztári állományról jelentés.

* **Vasuti munkástelep.** A gép és kocsi javító műhely mellett tervezett munkástelep épitésének immár mi akadály sem lehet. A belügyminiszter ma érkezett leiratával jóváhagyta azt a közgyűlési határozatot, a mely ezeu munkástelep czéjaira 16 hold és 1520 ööl földet engedett át ölenkint egy koronájával s egyéb, ösmert feltételek mellett.

* **A nőegylet társasestélyei** Hosszas fáradozás után végre sikerült a nőegylet 3 társas estélyet a leggondosabb körültekintéssel előkészíteni és azoknak programját úgy állítani össze, mely a legnagyobb élvezetet fogja nyújtani a közönségnek. A rendezőségét fáradságos munkája közben különösen lelkesíti az a kedvező hangulat, mely az estélyet iránt városszerre nyilvánul. — A beerkezet, gyűjtőiveken számos résztvevő jelentkezett, de a gyűjtőivek nagyrésze még kint van, miután a beadási határidőt e hó 10-ig meghosszabbította. A beerkezett gyűjtőiveken — úgy tudjuk — a jótékony cél érdekében városunk egész intelligenciája jelzi az estélyeken való részvételét. Az első estély e hó 16-án lesz a Bika dísztermében. A sok utánjárást igénylő előkészületek miatt a rendezőség kisé megkesett a meghívók szétküldésével és a program közlésével. E heten azonban már okvetlenül eszközölni fogja azt. Az első estélyen szerepelni fognak: Dégenfeld Anna grófnő zongorajátékkal, dr. Benedek János humoros apróságok felolvasásával, Joó Irma erekléssel, ifj. Szilágyi Imre hegédjatekkal és Zivuska Irén énekléssel. A többi estélyeknek hasonló érdekes műsora van, a meghívó olvasható lesz. Minden felremagyarázás eikerülése végett a rendezőség az estélyeken azt a sorrendet állapította meg, hogy először lesz a műkedvelő előadás, azután szünet, azután a közös vacsora s végül a táncmulatság.

* **A jogász bálra nagyban folynak az előkészületek.** A rendezőség élén Váradi Szabó János elnökkel mindent elkövet arra nézve hogy ez idei mulatságuk is megfeleljen annak a méltó várakozásnak, melylyel a debreczeni intelligens közönsége a jogász bál elé tekint. Január 8-ika lesz a nagy nap, melyet anny szép lány s megannyi szerelmes ifju oly türelmetlenül vár. A meghívókat most czimezik javában esőndes pipa szó mellett a rendező ifjak a bálbizottsági irodában, mely a Bika szálloda I. emeletének 2-ik szanu szobájában van. Kérik egyszersmind a nagyérdemű közönséget, hogy ugy a meghívó, mint minden a bált illető ügyben a feut nevezett irodához forduljon.

* **Hölgyek figyelmébe!** Kronovitz Matild női-ruha varróné lakását Budapestről Debreczenbe, Nagy-uj-utca 1707. szám alá, t. Weinberger Lajos ur házába helyezte át. Csakis előkelőbb, legújabb divat szerinti munkákat teljesít. — Angol ruhákat különös figyelembe ajánl.

* **Gyönyörű látványosságot nyújt azon rendkívüli érdeklődés, melyet a nagyközönség a »Polgári takaréks és segélyszövetkezet» II. évtársulatába való tömeges beiratkozása által tanult. Még haladás és igen jó bizonyítvány ez egy olyan kezdő intézetre nézve, amely rövid fennállása óta a nagy közönség teljes bizalmát már is kiérdemelte. A beiratkozások folynak serényen s a szemlélő gyors egymásutánban láthatja a várakozásai dr. Fráterház felől felbukkanni a rózsaszínű betéti könyvecskéket.**

* **Asszonyok figyelmébe.** Két általánosan elterjedt rossz szokására hívjuk fel olvasóink figyelmét, amelynek az egészségre sokszor kellemetlen következményei lehetnek.

A nők varrás közben igen sokszor szájukba veszik a czerénát, meg a tűt. A czerénát rendszeren a befűzés megkönnyítésére ajkukkal szokták megnedvesíteni, a czerénát pedig sokszor olyan anyaggal vannak megfestve, amely mérget tartalmaz. Ha az ajk esetleg megrepedezett, a mérgek könnyen behatolhat a testbe. Ugyanígy áll a dolog akkor, ha — amint az gyakran megtörténik — fogunk közé veszünk a tűt. A tű hegyén mindig ott ragadnak apró rézecskek abból a szövétből, amelyen a varrás éppen történik. Ezekhez az apró szövetrézecskekhez esetleg veszélyes baktériumok lehetnek tapadva s ha most az ilyen tüvel szurás ejtetik valahol a szájban ami fogak között tartott tüvel könnyen megtörténhetik, a szövetrézecske s az esetleg hozzá tapadt mérgek baktérium belekerülhet a a veráramba s gyuladást sőt veszélyes vérmergezést okozhat.

* **A művaj.** A művajjal tudvaleg el van árasztva Debreczen piacza. Nem csak a pékek és cukrászok használnak sütemény készítéshez kizárólag művaját, de a kereskedők közül is számosan valódi vaj helyett arusítják, amint ezt a rendőri vizsgálat is megállapította. Ez nemcsak szegényre, de lelkiismeretlen dolog is. A törvény előírja, hogy aki művaját árulja, az úgy az üzletében felül, mint kívül felirattal tartozik megjelölni a körülményt. De ezt a feliratot egyetlen üzlet sem használja, holott a művaját szisztematikus arulják. A rendőrség kötelessége a közönséggel szemben elkövetett e durva visszaélést az illetőket szigorúan megbüntetni. Ugyancsak tegye kötelességére a rendőrség a cukrászoknak és pékeknek, hogy mikor művaját használnak, ne ártítsák a közönséget azzal, hogy valódi vajjal készítik a süteményeket.

* **Uj betegség.** Örökölt baj s abban nyilvánul, hogy a legkisebb sérülés csilapítatlanan verést okoz. Egy kis tüszúrás, a foghús megsértése, egy csópp horzsolás után olyan nagyfokú vérzés támadhat, hogy az illető bele is halhat. Az orvosok annak a bajnak melyet orvosi műszóval: hemofília-nak, vérzékenységnek neveznek, egy sajátos tapasztalatot tettek. Azt észlelték ugyanis, hogy ez a baj nem öröklődik át direkt a páriól fiúra hanem az atörökles olyan sajátos módon történik amint azt egy betegségnél sem tapasztalhatn. Olyan családonál ugyanis, melyeknél a baj elő szorított fordulni, rendszeren csak a férfiak szenvednek benne a nők nem. Ha azonban az ilyen bajban szenvedő férfi egész-egész nőt vesz e a gyermekei rendszerint nem öröklik tőle a betegséget. Ellenben azoktól a nőktől akik ilyen bajos családból származnak, dacára annak, hogy ők maguk teljesen egészségesek és a férfiaké sincs semmi bajuk, a gyermekek főleg a fiú gyermekek ismét öröklik a betegséget. Ez a baj különben az angol-germán fajnál gyakori, csak a magyar fajnál igen ritka.

* **Az igazi vegyeskereskedés.** A vegyes kereskedésben sok minifélt lehet kapni. Pompás lakart és kitűnő papusszöveget, illatos safránt és kövér fagygyertyát. Vannak olyan vegyeskereskedések is, amelyekben az ugynevezett fűszer és gyarmatárú kívül hízó termései gyümölcsöt, almát, körét eszölőt is vehet az ember. De hogy minden vegyes ezikk tetejébe ráadásul még csopót, parókát is kínáljon a kereskedő s a segédeivel remesze borotvata-szon és fásültessen, erre meg nem volt eset. Megközelíti azonban ezt a non plus ultra vegyességet egy erzsébet-köruti borbély, akinek a kirakataiban a puder, fogszta, bajszkötő és paróka között békesen foglal helyet néhány fűrt szőő, ezzel a fölirással: „Itt kitűnő, saját termései szőlő kapható!” Ez a vegyes kereskedés kiideálja s igazán nehéz eldönteni, melyik lehet nagyobb gyönyörűség: megborotválni egy gyümölcskereskedésben, vagy szőlőt venni egy paclusitól illatos olívizinában?

* **Találtattott** egy ezüst óra lánczettel. Jogos tulajdonosa atveheti kiadóhivatalunkban.

Színház.

Mariana.

Dráma 4 felvonásban. Irta: José Echegaray. Spanyolból fordította: Szalay Emil. Először adták a debreczeni városi színházban 1897. évi december hó 8-ikán. Echegaray már egyáltalán nem fiatal ember, fenéképéről itélve közelebb áll a 60 hoz, mint a 40-hoz s mégis alig egy pár esztendeje, hogy legelőször került színre darabja magyar színpadon, a Nagy Galérióttó. A magyar embernek a spanyol nyelvtől való idegenkedése volt-e ennek az oka, avagy ez a kiváló tehetség is csak érett korában adta magát a színműírói pályára, azt e sorok írója egyéni tájékozatlansága folytán megítélni nem tudja, ha azonban az első az igaz, úgy csak sajnálni tudjuk, hogy nem előbb fedezte őt fel a nemzeti színház. Valamennyi darabjában igazi spanyol tüzzel ragad bele a társadalmi élet kelő közepébe, hogy kiírta onnan a fekélyeket lángoló színezésével s erős jellem festésével. S van még egy nagy érdeme, amelyből mi magyarok különösen sokat tanulhatunk, ismeri a spanyol embert, a spanyol jellemet s azt viszi a színpadra. Oh milyen baboknak tűnnek fel a mi társadalmi drámaink alakjai, sokszor még a Csikyéit sem véve ki, azok előtt a spanyolok előtt, akiket Echegaray által elénk színdarabjában...

Dalás-uk a tegnapi darabot. Mariana a (Kornjathyné) gyermekkorra igen küzdelmes volt, anyját, aki atyjával nem élt törvényes házasságban, don Felix Alvarada Spanyolországból Londonba hurezolta s ott folyton ütötte verte, annyira, hogy ez a férfi a Mariana lelkében az utálat megtestesüléseként maradt meg mikor anyja meghalt őt kilökte az utcára, ahol egy másik spanyol don Joaqui mo (Szathmáry) szedte fel s vitte haza Spanyolországba s adta át természetes atyjának, aki rahagyta később vagyonát is, de előbb férjhez adta egy amerikaihoz, akit fenékében mutatott be neki s a kivel perprocur a jogi képviselője utján kötött házasságot csak azután indult ki hozzá s mig ő a tengeren járt, sohszem látott férje valami kétes dobnan-ert vivott párbajban elesett s így Marianna özvegyggyé lett, mielőtt asszony lett volna, sőt mielőtt férjet latta volna.

Mint gazdag özvegy nagy házat visz a nyomortól czinkussa edzett lelkének szüksége a szórakozás, de nem igen tud benne megfeszkelni a szerelem. Különösen két ember rajong érte don Pablo (abornok) (Bartha) és don Joaguinis pártfogoltja Daniela de Montoya (Kornjathy) amerikai származású fiatalember, kinek atyja már régen haladós beteg s mindig tartani lehet attól, hogy előlötörő rohamai megölik. Most is a drab kezdeten estély van Marianánál s epen elhatározták, hogy elmennek az alarcos baiba is, még pedig Mariana megígéri Danielinek, hogy az ő karjára vonul be a terembe mikor Daniel levelet kap, melyben nővére értesíti, hogy atyjára újra rajött a roham s siessen haza. Mariana maga is sürgeti s a baiba don Pablo karjára megy mire az izgatottan elrohan, de megígéri, hogy rögtön visszaér, amint teheti.

Ez í-mét a don Joaqui mo oldalán következik be, aki négyzsemköt hagyja őket s Mariana lassankent felmelegszik, már már kijelenti, hogy nejevé lesz, mire visszatér a rendes társaság, amelynek tagjai Marianánál megzoktak fordulni, a parkból s a jegyes-ségnek nyit kijelentésére még nem kerülhet a sor. Ugy az első felvonásban, mint itt ugyanis szerepel egy igazi smok régész amateur don Castulo (Fenyéri) aki mindenkit az ócskaságaival untat, de különösen egy Luciana (Halmi M.) mellett lehessen s akik mindig találnak módot hogy a nyakába varrják Castulot valakinek, de különösen Trinidadnak (Cserenyi A.) egy kiálhatatlan természetű s minden aron férjet fogni akaró fiatal özvegynek

aki mindig Mariana körül van, úgy számítván hogy a két lovag közül megelégszik ő a le-nyőzöttel is, azt pedig a bosszu az ő karjába hajtja. Most is archeologiai előadást tart Castulo meghívja a társaságot saját műtermébe Ott különösen eldicsekszik az ő mexikói karikájával amilyen csak kettő van a világon az egyik az övé a másik azé aki mindkettőt kiásta s hívja a társaságot a szomszedszobába hogy megmutassa, de Mariana nem megy mert Daniel még nincs itt. Castulo ismétli, hogy ilyen régiség csak egy van még s az — a don Felix Alvarada tulajdona, Mariana e név halatára rosszul lesz, de don Joaqui mo biztatására erőt vesz magán, Castulo pedig még egyszer lelkere köti, hogy Daniellel együtt megnézzék a mexikói karikat, mert úgy tudja, hogy a Daniel atyjának is van szép régiséggyűjteménye. Mariana csakugyan kimarad, Daniel megérkezik s megegyeznek, hogy ki fogják a társaság előtt jelenteni az eljegyzést A társaság visszatérte után Danielt hívja Castulo meg nézni a karikát, ez azonban kijelenti hogy ismeri, mert a párja atyja birtokában van atyja ásta ki, aki nem más mint don Felix Alvarada Erre Mariana rövid de nagy lelki harcz után kijelenti hogy don Pablo-nak nyujja kezét, Daniel pedig bosszút lihogve egyedül marad a színen.

A bosszút úgy akarja végrehajtani hogy felülteti az inast, bejárja mint hírlapíró a hazát, amelybe az új pár a mezesetekre elvonulni ke-zül s elviszi a hálószoba kulcsát, azzal csendesitvén az inast, hogy kirja az ujságba. A naszsereg megérkezik a kas élyba, egyedül marad az ifju pár, Mariana megtudta már, hogy don Pablo első nejét megölte, mert hűtienségen kapta, de egyelőre egyedül óhajit maradni, Férje elhagyja, mire a hálószobából előbujk Daniel, szökésre biztatja Marianát, aki felfedi előtte elhatározása okait s mikor Daniel mégis erőszakoskodni akar, bekiallja ferjét s az leelővi második nejét is, aki szívesen megy a halálba, mert szereti Danielt s Daniel szívesen áll szintén a Pablo csöve elé, mert nem akar Mariana nélkül élni.

Legkevesebb sikerült a második felvonás, melyben Marianának meg kell térnie — bizonyára azért, mert ebben lüktet legkevesebbé a spanyol vér. Nagyon józanul van megészálva, s ez az oka, hogy nyit színen nem Kornjathyné, hanem Szathmáryt kapta a tap-sot, akinek a beszéde döntő hatással van a darabra. Nem bíszük el annak a büszke spanyol nőnek, hogy ezt a rajongó bábót, akivel akár nyulat fogathatna, igazán meg tudja szeretni; sokkal valószínűbb volna az hogy ki-neveti. De epen ebben van a Kornjathyné nagy érdeme, hogy neki elhittük ezt: megtudta találni a kelő határt a szenvedélytől izzó szerelmes s a nyomorra emékező czinkus nő között. Ő valóban rászolgált arra, a két remek bokrértára, a melyet belepésekör a zenekarból nyujtottak fel neki.

Legelőbb társa Szathmáry volt, ki újból fenyés diadalt aratott, minthogy övé a darabban a légbőv szerep, a mely az egész darabot viszi, habár itt is óriási érthetelenségt találunk. Igaz, hogy Daniel és Mariana véletlenül találkoztak először, de don Joaqui mo ismeri mindkettő családját s még sem világosítja fel egyiket sem a málról, mely vezetükké lett s az sem valószínű, hogy expialni akarta volna, mert neki ujság az, hogy a mexikói karika Alvaradaé volt. Szóval ez a darabja nem sikerült úgy Echegaraynek mint a többi, azonban nagy színpadi hatása ennek is kétségbevonhatatlan.

Komjathy nem tudjuk, miért mérsékeltte magát, hisz eddig mindig az ellenkező-ről panaszkodhattunk, ő sokkal józanabb, — mint az a báb, akit Echegaray akart elénk állítani. Cserenyi Adélnak ez volt az első nagyobb szerepe, biztatlansul szintén virágot kapott, nagyon sajnáljuk, hogy minden tekintetben nem lehatunk ebben segítségére tisztelőinek. Ahol élet volt benne, ott az akarat és mérséklet hiányzott és megfordítva.

Fenyéri a régész szerepében pompás volt Halmi Margit, Tanay és a Makrai pár szintén hozzájárultak az est sikeréhez.

Féjő

Tóvölgyi utóda, Tóvölgyi Maégit asszony magánviszonyok miatt megvalik a szinpadtól és mint értésülünk Krecsányi igazgató a hősnői szerepkörre Ruby Erzsik. a. az akadémiának kitüntetéssel végzett növendékét szerződtette. Ruby Erzsik. a. erőteljes szép organuma valamint csinos szinpadí alakja nagy jövővel kecsegtetik. Az operette terén is nagy változások lesznek és miután Kaposi Józsa az előnyösen ismert művész szerződéjét meg nem újítja, hanem visszatér Komjáthyhoz Debreczenbe, Krecsányi Vera esélyei a társulatnál emelkednek.

A tárkányi kincskeresők.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, dec. 9.

A tudomány és civilizáció nagyszerű haladásának mai korszakában, az erkölcsi fejlődés alacsony fokán álló egyszerű nép életében még mindig mélyen gyökerezik ez a túlzott, tévhit az emberiség viszonyainak alakulására.

Ma, midőn villamos vasutak terveivel terhes a levegő, szinte jól esik a romantikus hang ha megüti az ember fülét. — Künn a nádfedeles apró hajlékok között, ahol az este hazatérő gulya kolompjának kongásából biztosabban jósolnak azok az egyszerű emberek, mint a nagyképi Falb professzor az ég millió csillagából, ott a kicsi-nehéz házak lakói között maig is fennáll a tánörök időközön fennmarad a rejtélyes babonaszóban való hite a népnek.

Csak a minap irtunk arról a székelyhidi oláh gyerekről, akiről az a hír kelt szárnyra, hogy csudálatos szemekkel lát az anyaföld méhébe; most meg belényesi tudósítónk közöl velünk egy esetet, amely elevenen világítja meg a föld népének a misztikusoz való szívós hajlandóságát.

Antal Ferencz tárkányi tehetős szántó vető embernek meg mindszentek éjszakáján megjelent álmában egy fehér szakálú siró öreg ember talpig bíbor palástban. Föl-emelte csontos, aszott kezét s siri hangon, remegve panaszkodott:

— Ládd fiam, én éppen ma száz esztendeje itt a kapubálynától északra, hét lépésnyire a házad küszöbétől elástam az aranyamat; egy szellem őrizi a kincsemet, adj neki kenyeret!

A vízió eloszlott, a kékes gyehenna láng csapott föl a nyomán.

Antal gazdának nem volt ettől kezdve békessége, nyugodalma. Halottak estéjén le-szelt egy fél kenyeret, két fényes huszfilérest rakott a teletjébe, aztán kereszteset vetvén magára, kitette a küszöbre. Buzgó imádkozással töltött el egy fél órát odabent a sötét szobában. Aztán lassan, lopva kinyitotta az ajtót. Mily nagy volt az öröme, mikor a pénznek, kenyereknek csak a hült helyét találta.

Örömeben sirva mondta el az elete párjának, hogy a kincset őrző szellem elvitte a kenyeret s megindult a szellem nyomába: ment, ment hét lépést s ott elkezdte ez éjszaka sötétjében ázni, turkálni a fagyos földet, egész éjszaka izzadott, nem talált ott Antal Ferencz egyebet kavicsnál. A felesége aztán adott tanácsot: és bejárta a gazda az egész környéket, keresett egy olyan hét esztendősi oláh fiút, aki hetedik gyereke az édesanyjának.

Eppen a múlt hónap hetedikén talált egy ilyen oláh mujsót nagy keresés után Budurázan Elvitte magával, jól tartotta, de-delgette, este 7 órai harangszókor adott a fiu kezébe egy acél tükröt, ősz hajszálát kötött nyakára s mentek ünnepi csöndben kincset keresni. Keresztül-kasul járták már az udvart, a gyerekek egyszerre megáll a kerítés tövében, toppant lábával s azt mondja:

— Ajos jeszte! (Itt van ni!)

A gyerekek viczankolt, ugrándozott örömben, s pörgő nyelven beszélte, hogy két fazékban lát ott lenn mélyen a földben éöksök kincsaranyat.

Nosza neki fogott a gazda családotól az

ásásnak, hányták ki a földet gyorsan. Mélyen, nagyon mélyen haladtak, kibugyant a víz is már még sem találtak a két drága fazékra. Hajnal felé járt az idő már, a szomszédok is segítettek már a csüggedő gazdának. Biztattak kecsegtették, de már elfogyott a türelme, dühösen betemette a gödröt.

Most a nép közt az a hír jár szájról-szájra, hogy csak azok találják meg az Antalek kincset akik nem keresik, de azok közül is a hétszázadik. De azért még mindig keresik, még minden este kitesze Antal Ferencz a küszöbre a pénzt meg a kenyeret s a „szellem” — a kit úgy lehet nemsókára fülön csipnek a csendörök — egy felóra mulva már elcsakliz onnan

CSARNOK.

A mi vértanuink.

Irtá: Hentaller Lajos.

(Folytatás)

Augusztus 20-án végezték ki Temesváron schwannenheimi lovag Hruby Gyula honvédőrnagyot. Hruby 23 éves volt és a szabadságharc kitörése előtt főhadnagy a Ferdinánd huszároknál. Büne volt >fegyveres kézzel támogatja a magyar felkelést, tehát felségsértést követett el.<

Augusztus 22-én lőtték főbe Pesten Mezey János 31 éves szentpéteri jegyzőt.

Augusztus 24-én pusztították el Ormay Norbertet, ezt a dalias vadászrezedest. Ormay felháborodva azon, hogy Haynau a honvédtisztek kardját elvette. bejelentés nélkül rontott be az >alter ego<-hoz s követelte tőle, hogy tisztársainak kardját adja vissza. — A bresciai hyena erre határtalan dühbe jött és segédtisztjének megparancsolta, hogy rögtön az első fara akasztassa fel Ormayt. Távozó segédtisztje után ezt kiáltotta:

— Ha 10 percz alatt nem lóg a nyomorult, önt lövtem főbe.

A pribékek megragadták Ormayt s az aradi Fehér kereszttel szemben levő fához hurczolták. Mly brutálisan bántak vele, kiűnik abból, hgy mire nyakára kötöttek egy kördöfeket, Ormay már kiadta lelkét. Hat percz mulva jelentették Haynauanak, hogy Ormay lóg. Szintén

Augusztus 24-én akasztották fel Ormay segédtisztjét is, a 27 éves, borsodmegyei születésű S z a t h m á r y János vadászszadost.

Augusztus 25-én lőtték agyon Temesváron, a sopróni születésű Murmann Sámuel volt főhadnagy és honvédőrnagyot.

Augusztus 28-án Kancsur András református papot lőtték agyon Pesten, Nagyváradon pedig Rulikovszky Kázmér, lengyelországi születésű, 32 éves dísás kapitányt. Rulikovszky orosz szolgálatban volt s egy csomó lengyelrel at akart jönni a magyarokhoz. Sokan Görgey Arturt teszik felelőssé Rulikovszky tragikus sorsáért. Görgey István tagadja, hogy bátyjának keze fogta volna a hóhér kötelének végét.

Augusztus 29-én Schweitzes József budai nyomdászt expedáltak Pesten golyó és löpor által a másvilágra, — mert fegyvereket rejtetegetett.

Augusztus 30-án Fülöp György 40 éves paksi születésű, duna-vecsei községi jegyző és guerillafőnököt lőtték agyon, ugyancsak a Neugebäudeban.

1849 szept 1-én Fekete Imre 37 éves hontmegyei kőspallagi földművest lőtték főbe Pesten.

Szept 12-én a selmeczi születésű 91 éves Gábel Mátyás nevű bányamestert lőtték agyon. — Itélete azt mondja; >beigazoltatván hogy januárban a népfelkelők közé állott, más-jusban guerilla bandát szervezett s azokat a császáriak ellen vezette és végre mert fegyvert és tiltott papírpénzt találtak nála.<

1849 október 1-én N i m n i c h e r János losonczyi születésű péket lőtték agyon Pozsonyban,

Október 6-ika a gyász, bánat, szomorúság nagy napja, E nap állózatái Aulich Lajos tábornok, Aradon felakasztották, gróf Batthyány

Lajost, Magyarország volt miniszterelnökét agyonlőtték Pesten. Sorsukban osztoztak a nagy Damjanich, Dassewffy Arisztid, Kiss Ernő, Knezich Károly, Lahner György, Lázár Vilmos, Leiningen Károly, Nagy Sándor József Pöltenberg Ernő, Sweidel József, Török Ignác és gróf Vecsey Károly.

Az nap, mikor ezeket a nagy lembereket Aradon a bitófara kötötték, lőtték főbe Pesten Fekete Ferencz községjegyzőt és guerilla vezért, továbbá Streit Miklóst, a lippai katolikus plébánost, utóbbi azért, mert lázító beszédet tartott.

Október 8-án akasztották fel Pesten Gouzecky János budai születésű, 45 éves mező-hegyesi plébánost, felségsértés és a lázadás szítása miatt,

Október 10-én végezték a tisztá, puritán jellemű 66 éves Csányi Lászlót a nemes szívű báró Jeszenák Jánossal, aki főispán és kormánybiztos volt.

Október 12-én lőtték főbe Pesten Mo'nár István ügyvéd és guerilla vezért.

Október 14-én husz egyént végeztek ki titokban az éj leple alatt, minden itélet nélkül Pesten az Újépületben. — A kivégzettek közt voltak ügyvédek, iparosok, földművesek. Ez alkalommal lőtték agyon Irányi Daniel sógorát is,

Október 18-án akasztották fel Kolozsváron csik-tapolczai Sándor László nemzerőr századost és csik mádefalvai Tamás András nemzetőr alezredest.

Vége köv-

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 70.

Bérlet szünet.

A szelvény és kedvezményes jegyek ma é r v é n y e s e k.

Pénteken, 1897. évi december hó 10-én.

uj betanulással

A valeni nász.

Szinmű 4 felvonásban. Irták: Ganghoffer Lajos és Brociner Marie. Fordította: Kürthy Emil.

S Z E M É L Y E K:

Fortunat Demeter, földbirt.

Banestiben

Adél, neje

Jonel, fiok

Notara Arisztid, földbirt

Valenben

Bogdán Mihály, volt miniszter

Zol, neje

Pia, leányuk

Csuka Pantasi, államügyész

Aldeanu megyefőnök

Lidia, neje

Nizetti, képviselő

Olescu, a „Bomba” kiadója

Grünspecht, bankár

Barbu, cigányzenész

Szanda, leánya

Paraszki, cigányzó, Notara

gazdaszonya

Telici, községi előljáró

Konstantin, öreg paraszt

Dragos, kovács

Alece, komornik) Fortunatnál

Joan, inas)

Gorove, törvényszéki elnök

Janku, Bogdán inasa

Morozi, rendőrbiztos

Püspöky Imre

F. Csigaházy

Komjáthy J.

Vidor Dezső

Szentes János

Csüzenyi V.

Fái Flóra

Fenyéri Mór

Erős József

Kovács Fani

Rubos Árpád

Tanay Frigyes

Sziklay M.

Szathmáry Á.

Komjáthyé

Cserényi Adel

Fáncsy T.

Nagy József

Bartha István

Makray Dénes

Racz Dezső

Erős József

Herczeg S.

Serfözy Gy.

Vendégek. Darabonczok. Pórok. Pórnók. Czigányok Törvényszéki hallgatóság. — Idő jelenkor. — Színhely: Románia.

Holnapután szombaton, 1897. évi decz. 11-én

A cziterás.

Operette 3 felvonásban. Szövegét irták: Csiky G. és Murai K. Zenéjét: Konti József.

Karácsonyi ajándékul:

I blousra 4 mtr. selyem 1.08
I ruhára 6 „ ^{dupla széles} _{posztó} 1.—

Egyes ruhákra finom maradékok

féltárban.

Kendők, kötények, keztyük.

Női kézimunkák
nagy választékban

Boros Testvérek

DEBRECZEN, Kossuth-utca 3. sz.

Az első debreczeni

gőz szalámi gyár

Domb-utca

vesz

vészmentes helyről állatorvosi bizonylattal ellátott

sértés husz

45 kilótól feljebb csakis I. rendű minőségű nehéz disznóból valót

Vidoni Testvérek és Társai

szalámi gyárosok.

14453.
1897.

Hirdetmény.

Hajduvármegye székháza alatt, most Wertheimer Katalin női divat üzletül szolgáló bolt és mellék helyisége jövő 1898 évi február hó 1-ső napjától kezdve 6 egymásután következő évre bérbe kiadó.

A bérleti szándékozó, a hivatalos órák alatt a vármegye alispánjánál jelentkezhetnek.

Debreczen, 1897. december 6.

Rásó Gyula

kir. tanácsos alispán.

A kabai vasuti állomásnál levő vendéglőbe 1898. Január 1-re egy szakavatott vendéglős kerestetik, a feltételek Mandel Samu tulajdonosnál tudhatók meg.

Mélyen leszállított árak.

Férfi és női fehérművek

Jäger ruházati cikkek

mindenfaj

harisnyák, téli keztyük
nyakkendők, esernyők, pénzerszények.

Nagy választék

Jäger és szines kötő és himző

— PAMUTOK —

hímző selymek

csipke, szalag és himzettészél

ÖSSZES BÉLÉS ÁRUK

és szabó kellékek.

Gyári raktár

ruha, haj és fogkefe
háztartási kefe és seprük
mindenfaj esetekben.

Fésük, szappanok
bel- és külföldi illatszerek.

Valódi angol aczél
zsebkés, olló, beretva
és hajvágó gépek

összes fodrász kellékek.

Márton Gyula

DEBRECZEN, Bika szálloda mellett.

A karácsonyi alkalmi eladás
BOSZNAY J. és TÁRSA

cégnél

DEBRECZEN, Kossuth-utca

megkezdődött.

Eladásra kerülnek:

Tiszta nehéz selymek	méterenként 38 kr. tól 1.15-ig
Nehéz Brocat selymek	> 1.25 kr.-tól 1.75-ig
Dupla széles ruhaszövetek	> 19, 34 és 39 kr.-ért
120 cm. széles ruhaszövetek	> 48, 58, 68 és 78 kr.-ért
Francia Flanelok	> 37 és 53 kr.-ért
Mosó bársonyok	> 85 kr.-tól 1.15-ig
Jó mosó barchetek	> 19 kr.-ért
Mosó Flanel és Himalaya barchetek	> 24 és 25 kr.-ért
Francia batisztok a legszebb kivitelekben	> 41 kr.-ért
Francia Delainek a legszebb mintákban	> 43 kr.-ért
Jó mosó Zephirek	> 17 kr.-ért.

Minden cikkből meglepő nagy választék!

Csak akkor valódi ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös s fekete nyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!
Maager Vilmos-féle

DORSCH valódi, tisztított
májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL
BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III/3. ker., Heumarkt 3, valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerházában.

DEBRECZENBEN: Mihálovits István, dr. Róth-schnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmós, Csanak József kereskedő uraknál.

Főraktár és főelárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére

Maager Vilmos, Bécs,
III/3., Heumarkt 3.